

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[CollectionBoite_023](#) | [Notes de la fin de sa vie pour ses derniers livres](#).[CollectionBoite_023-9-chem](#) | [Plutarque. ItemConjugalia praecepta. Procréation](#)

Conjugalia praecepta. Procréation

Auteur : Foucault, Michel

Présentation de la fiche

Coteb023_f0416

SourceBoite_023-9-chem | Plutarque.

LangueFrançais

TypeFicheLecture

RelationNumérisation d'un manuscrit original consultable à la BnF, département des Manuscrits, cote NAF 28730

Références éditoriales

Éditeuréquipe FFL (projet ANR *Fiches de lecture de Michel Foucault*) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle).

Droits

- Image : Avec l'autorisation des ayants droit de Michel Foucault. Tous droits réservés pour la réutilisation des images.
- Notice : équipe FFL ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle).
Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR).

Notice créée par [équipe FFL](#) Notice créée le 19/03/2021 Dernière modification le 23/04/2021

CONJUGALIA PRÆCEPTA.

(144, A—E.)

λοῦσαν * ὁ ἀνὴρ καὶ σωφρονοῦσαν, τί οὖν, ἂν καὶ μισεῖν αὐτὸν ἀρξώμαι καὶ ἀδικεῖν;

41. Ὁ τὸν δραπέτην ἰδὼν διὰ χρόνου, καὶ διώκων, ὡς κατέφυγε φθάσας εἰς μύλωνα, Ποῦ δ' ἂν, ἔφη, σε μάλλον εὑρεῖν ἐβουλήθην, ἢ ἐνταῦθα; Γυνὴ τοίνυν διὰ ζηλοτυπίαν ἀπολείψει γράφουσα, καὶ χαλεπῶς ἔχουσα, λεγέτω πρὸς ἑαυτήν, Ποῦ δ' ἂν ἡ ζηλοῦσά με μάλλον ἡσθεῖη θεασαμένη, καὶ τί ποιοῦσαν ἢ λυπούμενην καὶ στασιάζουσαν πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ τὸν οἶκον αὐτὸν καὶ τὸν θάλαμον προῖεμένην;

42. Ἀθηναῖοι τρεῖς ἀρότους ἱεροὺς ἄγουσι· πρῶτον ἐπὶ Σκίρῳ, τοῦ παλαιστάτου τῶν σπόρων ὑπόμνημα· δεύτερον ἐν τῇ Ῥαρίᾳ· τρίτον ὑπὸ Πέλιν, τὸν καλούμενον Βουζύγιον. Τούτων δὲ πάντων ἱερώτατός ἐστιν ὁ γαμήλιος σπόρος καὶ ἄροτος ἐπὶ παιδῶν τεκνώσει· καλῶς τὴν Ἀφροδίτην ὁ Σοφοκλῆς εὐκαρπον Κυβέριαν προσηγόρευσε. Διὸ δὲ μάλιστα τούτῳ χρῆσθαι μετ' εὐλαθείας τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα, τῶν ἀνέρων καὶ παρανόμων πρὸς ἑτέρους ἀγνεύοντας ὁμιλιῶν, καὶ μὴ σπεύροντας, ἐξ ὧν οὐδὲν αὐτοῖς φύεσθαι θέλουσιν, ἀλλὰ, καὶ γένηται καρπός, αἰσχύνονται καὶ ἀποκρύπτουσι.

43. Γοργίου τοῦ ῥήτορος ἀναγνόντος ἐν Ὀλυμπίᾳ λόγον περὶ ὁμονοίας τοῖς Ἕλλησιν, ὁ Μέλανθος, οὗτος ἡμῖν, ἔφη, συμβουλεύει περὶ ὁμονοίας, δὲ αὐτὸν καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν θεραπαινίδα ἰδίᾳ τρεῖς ὄντας ὁμονοεῖν οὐ πέπεικεν. Ἦν γάρ, ὡς εἶπε, τις ἕως τοῦ Γοργίου καὶ ζηλοτυπία τῆς γυναίκος πρὸς τὸν θεραπευνίδιον. Εὖ τοίνυν ἡρμοσμένον τὸν οἶκον εἶναι δεῖ τῶν μέλλοντι ἀρμυρῶν καὶ ἀγορᾶν καὶ φίλους· μάλλον γὰρ εἰκε τὰ τῶν γυναικῶν ἢ τὰ πρὸς γυναῖκας ἀμρτήματα λανθάνειν τοὺς πολλούς.

44. Τὸν αἰλουρον ὀδυρὴ μύρων ἔκταρτέσθαι καὶ μαίνεσθαι λέγουσιν. Οὕτως εἰ τὰς γυναῖκας ἀγριαίνειν καὶ παραφρονεῖν ὑπὸ μύρων συνέβαινε, δεινὸν ἦν μὴ ἀπέχεσθαι μύρου τοὺς ἄνδρας, ἀλλὰ δι' ἡδονὴν αὐτῶν βραχέϊαν οὕτω κακοῦμένης περιορᾶν. Ἐπεὶ τοίνυν ταῦτα πάσχουσιν, οὐ μυριζομένων τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ συγγινομένων ἑτέροις· ἀδικόν ἐστιν ἡδονῆς ἐνεκα μικρῶς ἐπὶ τοσούτῳ λυπεῖν καὶ συνταράττειν τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ, καθάπερ ταῖς μελίτταις, ὅτι δοκοῦσι δυσχεραίνειν καὶ μάχεσθαι τοῖς μετὰ γυναικῶν γενομένοις, ἀγνοοῦς καὶ καθαρεύοντας ἑτέρων συνουσίας προσιέναι ταῖς γυναῖξιν.

45. Οἱ προσιόντες ἐλέφασιν ἐσθῆτα λαμπρὰν οὐ λαμβάνουσιν· οὐδὲ φοινικίδας, οἱ ταύροις· διαγριαίνεται γὰρ ὑπὸ τῶν χρωμάτων τούτων μάλιστα τὰ ζῷα· τὰς δὲ τίγρεις φασὶ περιτυμπανιζομένας ἐκμαίνεσθαι παντάπασιν καὶ διασπᾶν ἑαυτάς. Ἐπεὶ τοίνυν καὶ τῶν ἀνδρῶν οἱ μὲν ἐσθῆτας κοκκίνας καὶ πορφυρᾶς ὀρώντες δυσανασχετοῦσιν, οἱ δὲ κυμβάλοις καὶ τυμπάνοις ἀχθονται, τί δεινὸν ἀπέχεσθαι τούτων τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ ταράττειν μηδὲ παροξύνειν τοὺς ἄνδρας, ἀλλὰ συνεῖναι μετ' εὐσταθείας καὶ πραότητος;

46. Γυνὴ τις πρὸς τὸν Φίλιππον ἄκουσαν ἐφελκόμε-

te et pudicam viri inique tractat : Quid ergo, dicet, fiet, si odisse eum et injuriis afficere incipiam?

XLI. Fugitivum quidam servum aliquanto post tempore cum vidisset, et insequeretur, isque in pistrinum profugisset : Non erat, inquit, locus ubi te mallem invenire quam hic. Ita mulier quoque dissidii libellos meditans ob obtreccionem, seque afflicta, ita secum dicat : quid vero rivalis mea majore cum voluptate cernat, quam sic me ex cruciari, et cum viro dissidere, domumque ipsam et thalamum deserere?

XLII. Athenienses tres arationes sacras obeunt : unam in Sciro, antiquissimæ segetis monumentum : secundam in Raria : tertiam sub Peli, quam a jugo boum Buzygium nuncupant. His omnibus sanctior est aratio atque satio procreandorum liberum : et Venerem Sophocles præclare vocavit Fertilem Cytheream. Itaque huic maxime cum cautione est danda opera viro et mulieri, abstinendumque incestis et contra leges pugnantibus consuetudinibus, neque seminandum unde nihil nasci velint, aut si quis existat fructus, ejus pudeat et occultetur.

XLIII. Gorgia oratore Olympiæ orationem recitante qua concordiam Græcis suadebat, Melanthius, Hic, inquit, nobis de concordia consilium dat, qui sibi ipsi, uxori, et ancillæ, tribus duntaxat privatim hominibus, concordiam non persuasit : videbatur enim amare ancillam Gorgias, et ancillæ ea de causa obtreccare uxor. Ergo probe concinnatam habeat familiam oportet, qui concionem aut amicos concinnare conatur : facilius enim mulierum peccata vulgus fallant, quam quæ ipsi adversus eas delinquimus.

XLIV. Felem aiunt unguentorum odore ad insaniam redigi : eodem modo si unguentis mulieres afficerentur, flagitium utique esset non abstinere unguentis viros, sed exiguæ voluptatis causa tantam pati illis evenire miseriam. Quando igitur mulieres ad insaniam adigit non unguenti usus, sed maritorum cum alienis coitus : profecto injustum est, voluptatis gratia parvæ, tantum doloris atque perturbationis uxori inferre, ac non potius parum intactumque ab omnibus aliis mulieribus ad uxorem accedere : sicut ad apes solemus, quas creditum est irritari et pugnare, si quis re cum muliere habita aggrediatur.

XLV. Qui ad elephantos accedunt, splendido : qui ad tauros, puniceo vestitu non utuntur, quod his coloribus animalia ista in rabiem vertuntur : tigres traditum est tympanorum circum pulsatorum sonitu omnino in furorem conjici ac divellere se ipsas. Cum itaque viri quoque sint, quibus coccinæ et purpureæ vestis conspectus sit molestissimus, aut qui cymbala et tympana agre ferant, quid habet difficultatis abstinere his mulieres, neque perturbare aut irritare maritum, sed placide et constanter cum eo degere?

XLVI. Mulier quædam Philippo invitam se trahenti,

